

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Старокостянтинівського районного суду Хмельницької області
28.08.2026

місто Хмельницький, 2026 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 28.08.2026 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування Старокостянтинівського районного суду Хмельницької області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Халікова Анастасія Ігіталіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Барбакар Владислав Андрійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадської організації (регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Хмельницькій області).

Загальна інформація.

Суд розташований за адресою вул. Миру, 9, м. Старокостянтинів, Хмельницький район, Хмельницька область, 31100.

Керівництво суду: Голова суду – Бондарчук Лариса Анатоліївна.

Керівник апарату суду – Гринчук Тетяна Миколаївна.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», об'єкт відвідування є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщено у двоповерховій адміністративній будівлі (фото 1). На вході до приміщення суду є інформація про найменування судового органу (фото 2).

Охорона приміщення суду та пропускний режим до суду здійснюється працівниками територіального підрозділу Служби судової охорони України. Пропускний пост знаходиться на першому поверсі суду.

У приміщенні суду, у коридорі першого поверху, встановлені інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правничої допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів тощо (фото 3).

Штатна чисельність апарату суду становить 33 штатні одиниці. Судочинство у суді здійснюють 7 суддів. У суді облаштовано два зали судових засідань, один з яких для розгляду кримінальних справ (фото 4,5). Один зал судових засідань розміщений на другому поверсі будівлі суду.

Відповідно до вимог Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі - ДБН В.2.2-26:2010) зал судових засідань для розгляду кримінальних справ обладнаний загородженням зі

спеціального захисного скла для розміщення підсудних (засуджених), лава для розміщення підсудних (засуджених) осіб прикріплена до підлоги (фото 5).

Вікна залу для розгляду кримінальних справ обладнані заґратованими решітками та обладнані системою відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції.

Підсудним (засудженим) забезпечено доступ до питної води, встановлено кулер з питною водою (фото 6).

Скарг від підсудних (засуджених), адмінарештованих осіб на умови тримання та неналежне поводження, за інформацією керівника апарату суду, на адресу суду протягом 2024-2026 років не надходило. Факти заподіяння тілесних ушкоджень чи насильницького заподіяння смерті утримуваного під час перебування у суді також не зафіксовані.

На момент відвідування в приміщенні суду не перебували під вартою обвинувачені (підсудні) чи засуджені.

Попередні зауваження.

Відвідування суду групою НПМ здійснювалось вперше.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

1. У порушення вимог статей 181, 32 Кодексу цивільного захисту України у будівлі суду відсутнє облаштоване найпростіше укриття для захисту громадян у разі повітряної тривоги, воєнних дій, терористичних актів, а також виникнення інших надзвичайних ситуацій.

На першому поверсі будівлі суду розміщено інформацію про найближче укриття, яке знаходиться за адресою: вул. Миру, 13, у приміщенні санітарно-епідеміологічної станції (фото 7). Однак, будь-якого договору про спільне використання захисної споруди цивільного захисту між цими закладами немає.

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

2. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2. ДБН В.2.2-26:2010, де визначено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано три камери.

Натомість в суді облаштовано лише одну камеру для тримання підсудних (засуджених) площею 5,1 м². За таких обставин в суді не може забезпечуватись роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб відповідно до вимог статті 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

Незабезпечення належними умовами підсудних (засуджених) призводить до порушення їх прав на гідні умови тримання під час перебування.

3. Відповідно до вимог пункту 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 9 Інструкції з організації конвоювання, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), у будівлі суду має бути забезпечено належне облаштування приміщень для розміщення підсудних (засуджених) та конвою.

Пунктом 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010 передбачено, що до складу групи приміщень для підсудних (засуджених) та конвою належать, зокрема, камери для підсудних (засуджених), приміщення для конвою та санітарні вузли.

Водночас під час відвідування встановлено, що у будівлі суду не обладнано приміщення для конвою, оснащене огорожею зі спеціального скла для розміщення підсудних (засуджених), а також не передбачено окремого санітарного приміщення для них.

Таким чином, фактичний стан приміщень суду не відповідає вимогам пункту 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 9 Інструкції, що не забезпечує належних умов перебування підсудних (засуджених) під час їх доставлення та перебування у суді та створює ризики для дотримання їхнього права на гуманне та гідне поводження, гарантованого статтею 28 Конституції України та статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

4. Відповідно до пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції з організації конвоювання, у будівлі суду має бути обладнано огорожену стоянку для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), однак під час відвідування встановлено, що така стоянка у суді не обладнана (фото 8).

5. Установлено факт порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції, а саме: у суді відсутній ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступним для третіх осіб коридором, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку (фото 9).

Окрім того, по маршруту конвоювання підсудних відсутні кнопки звукової сигналізації, що є порушенням пунктів 13 і 15 Інструкції та вимог підпункту 7.1.10 ДБН В.2.2-26:2010.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

6. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010 у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Таке спілкування відбувається у залі судового засідання, чим не забезпечується його конфіденційність. Зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поведіння. Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 49 Конституції України, стаття 23 Закону України «Про лікарські засоби»).

7. Аптечка для надання домедичної допомоги, що знаходиться на посту охорони містить лікарські засоби, термін придатності яких закінчився, і які відповідно до статті 23 Закону України «Про лікарські засоби» підлягають утилізації та знищенню (фото 10).

Порушення права осіб з інвалідністю (стаття 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

8. Відповідно до вимог Державних будівельних норм України 2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення» затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

Так, у порушення вимог пунктів 5.3 та 6.3 ДБН Інклюзивність приміщення суду не обладнані зовнішніми та внутрішніми пандусами, у зв'язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги не можуть потрапити до канцелярії суду, залів судових засідань, в тому числі інших приміщень, які знаходяться на другому поверсі (фото 9).

8. У порушення вимог пункту 8.3.1 ДБН Інклюзивність в приміщенні суду відсутні тактильні інформаційні покажчики, які повинні дублювати плоско друковану текстову чи графічну інформацію у тактильному вигляді та шрифтом Брайля.

9. Окрім цього, у порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарний вузол у приміщенні суду не пристосований для користування маломобільними групами населення, в тому числі, які переміщуються на кріслах колісних. Порушення права на захист персональних даних (стаття 12 Закону України «Про захист персональних даних»).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Хмельницькій області та Старокостянтинівському районному суду Хмельницької області відповідно до компетенції:

1. Вжити заходів щодо усунення виявлених порушень та недоліків, що призводять до недотримання прав людини під час перебування обвинувачених (підсудних), засуджених у приміщенні суду.

2. Опрацювати питання щодо збільшення кількості камер для підсудних (засуджених) до трьох, відповідно до вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010, з метою забезпечення їх роздільного розміщення відповідно до вимог законодавства.

3. Опрацювати питання щодо облаштування у суді належного приміщення для конвою, обладнаного огорожею зі спеціального скла, а також окремого санітарного приміщення для підсудних (засуджених), відповідно до вимог пункту 6.5.1 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 9 Інструкції з організації конвоювання.

4. Обладнати у суді огорожену стоянку для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних) відповідно до вимог пункту 5.11 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 14 Інструкції з організації конвоювання.

5. Опрацювати питання щодо облаштування ізольованого маршруту конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ відповідно до вимог пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 13 Інструкції з організації конвоювання.

6. Опрацювати питання щодо облаштування у суді окремої кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими), що забезпечуватиме конфіденційність їхнього спілкування та належну реалізацію права на професійну правничу допомогу.

7. Вжити заходів щодо забезпечення доступності приміщень суду для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, зокрема шляхом облаштування необхідних засобів безперешкодного доступу до приміщень першого та другого поверхів, відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення».

8. Забезпечити облаштування санітарного вузла суду з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, зокрема осіб, які користуються кріслами колісними, відповідно до вимог пункту 11.5 ДБН В.2.2-40:2018.

9. Провести перевірку укомплектованої аптечки, вилучити лікарські засоби із закінченим строком придатності та забезпечити їх своєчасну заміну на придатні до використання відповідно до вимог законодавства.

Додаток: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ,
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Анастасія ХАЛІКОВА

Фото до Звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

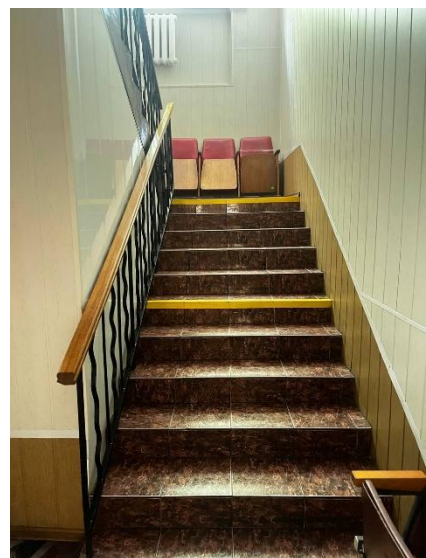

Фото 11

